

**VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO PRAVDE**

IZVJEŠTAJ
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
MINISTARSTVA PRAVDE SA ORGANOM U SASTAVU ZA 2016.

Podgorica, mart 2017.godine

Sadržaj

REZIME.....	1
I UVOD.....	4
II DJELOKRUG RADA I KADROVSKI KAPACITETI.....	4
III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE.....	4
TEMATSKI DIO:.....	4
Normativni dio.....	5
IV REALIZACIJA NORMATIVNIH I DRUGIH AKTIVNOSTI VAN PROGRAMA RADA VLADE.....	5
Zakoni:.....	5
Podzakonska akta:.....	5
Druga dokumenta:.....	5
V MIŠLJENJA NA PROPISE I NADZOR NAD PRAVOSUDNOM UPRAVOM.....	6
VI OBLAST IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA.....	7
Upravno postupanje.....	7
Izvršenje kazne rada u javnom interesu.....	7
Kaznena i prekršajna evidencija.....	8
VII MEĐUNARODNA PRAVNA SARADNJA.....	9
Saradnja sa međunarodnim organizacijama.....	10
Međunarodna pravna pomoć.....	10
VIII EU INTEGRACIJE.....	10
IX IPA Projekti u 2016. godini.....	10
1. IPA 2012 Projekat "Podrška Evropske Unije vladavini prava" (EU RoL).....	10
2. IPA 2014 projekat „Podrška nacionalnim institucijama u sprečavanju diskriminacije u Crnoj Gori" (PREDIM) (dio Projekta „Podrška sprečavanju diskriminacije i politikama rodne ravnopravnosti“).....	11
3. Program Evropske unije/Savjeta Evrope „Horizontalna podrška Evropske unije/Savjeta Evrope zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj“.....	11
Jedinstvena lista infrastrukturnih projekata.....	12
Kordinacija donacija.....	12
X KADROVSKI, FINANSIJSKI, IKT I POSLOVI JAVNIH NABAVKI.....	12
Kadrovski poslovi.....	12
Slobodan pristup informacijama.....	12
Finansijski poslovi.....	13
Javne nabavke.....	13
IKT- Informaciono komunikacione tehnologije.....	13
XI KABINET MINISTRA.....	15

Memorandumi:	15
XII MEĐURESORSKA SARADNJA.....	16
XIII MEĐUNARODNA SARADNJA.....	16
XIV IZVJEŠTAJ ZAVODA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA – ORGANA U SASTAVU MINISTARSTVA PRAVDE.....	16
Prostorni kapaciteti i organizaciona struktura.....	16
Organizaciona struktura.....	17
Statistički podaci	17
Radno angažovanje zatvorenika.....	18
Zdravstvena zaštita zatvorenika.....	18
Disciplinska odgovornost zatvorenika.....	19
Primjena sredstava prinude	19
Tretman i reintegracija zatvorenika.....	19
Saradnja Zavoda sa NVO, diplomatskim predstavništvima i kancelarijom zaštitnika ljudskih prava i sloboda..	19
Ostale posjete ZIKS-u.....	19
Kadrovski poslovi	19
OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA.....	20

REZIME

Ministarstvo pravde je pripremilo izvještaj o radu za 2016-tu godinu u skladu sa utvrđenim segmentima u Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Poslove iz djelokruga rada Ministarstva, obavljalo je 58 izvršilaca, dok je prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, sistematizovano 96 radnih mjesta.

Važan pokazatelj rada Ministarstva predstavlja realizacija Programa rada Vlade.

Ministarstvo pravde je realizovalo aktivnosti u tematskom dijelu programa rada Vlade 100%. Realizovalo je sljedeće teme: Izvještaj o radu i stanju o upravnim oblastima, Strategiju upravljanja i razvoja ljudskih resursa u pravosudnim institucijama 2016 – 2018, Analiza rada notara sa posebnim osvrtom na rad u ostavinskim predmetima, Srednjoročni plan racionalizacije pravosudne mreže 2017 – 2019, Izvještaj o sprovođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, Analizu parničnog, procesnog i izvršnog zakonodavstva (II dio), Izvještaj o sprovođenju zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu, Izvještaj o sprovođenju zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, Strategiju za izvršenje krivičnih sankcija u 2017 – 2021.

U normativnom dijelu pripremilo je 5 predloga zakona i to:

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, Zakona o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o potvrđivanju sporazuma i saradnji između Crne Gore i EUROJUST-a.

Van programa rada Vlade, Ministarstvo pravde pripremilo je 3 zakona i to : Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javim izvršiteljima, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, Zakon o potvrđivanju Kampala amandmana na Rimski statut međunarodnog krivičnog suda.

Takođe, u cilju implementacije zakona iz djelokruga rada Ministarstva, pripremljeno je 14 podzakonskih akata, od kojih se 6 odnosi na podzakonska akta iz oblasti Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčanih kazni i mjera bezbjednosti, a 8 podzakonskih akata iz segmenta organizacije pravosuđa.

Ovlašćena službena lica Ministarstva pravde postupala su po podnijetim predstavkama. U izvještajnom periodu podnijete su 184 predstavke i to: na rad sudova 142, na rad notara 4 i na rad javih izvršitelja 38. U toku 2016-te godine izvršili su ukupno 122 nadzora kod 118 subjekata.

U oblasti izvršenja krivičnih sankcija Ministarstvo pravde je donijelo 77 drugostepenih rješenja na osnovu izjavljenih žalbi zatvorenika.

Postupano je u 21 predmetu po pritužbama zatvorenika na tretman tokom izdržavanja kazne zatvora.

Ministarstvu je podnijeto 253 molbe za pomilovanje, od kojih je 213 predloga dostavljeno Predsjedniku Crne Gore, dok je 40 molbi odbačeno, odnosno obustavljeno saglasno Zakonu o pomilovanju.

U skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, obrađeno je 124 predmeta, po zahtjevu za naknadu štete zbog neosnovanog lišenja slobode. Zaključeno je 12 potpunih sporazuma u vrijednosti od 55.885,00€.

U skladu sa Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti donijeto je 26 rješenja po zahtjevima za prekid izvršenja kazni zatvora.

Direkcija za uslovnu slobodu je postupala u 214 predmeta: zaključeno je 214 ugovora o realizaciji kazne rada u javnom interesu i izrađeni individualni programi radnih aktivnosti za osuđena lica, a izvršeno je 140 kontrola po ovom osnovu. Postupano je u 135 predmeta uslovne osude i 12 predmeta uslovnog otpusta o čemu je dostavljeno 127 izvještaja nadležnim sudovima, a u 54 predmeta koja se odnose na izvršenje kazne u prostorijama za stanovanje obavljani su razgovori sa osuđenim licima, dok će se izvršenje kazne sprovesti nakon realizacije donacije neophodnog dijela opreme od strane Ambasade SAD-a.

Iz Registra kaznene evidencije izdato je 17.269 uvjerenja, a iz Registra prekršajne evidencije 3.380 uvjerenja. U Registar kaznene evidencije je unijeto 3.000 podataka iz pravosnažnih presuda, 1.960 otpusnih listova i 2.500 podataka iz pravosnažnih rješenja o rehabilitaciji.

Ministarstvo pravde je realizovalo značajne aktivnosti na planu bilateralne pravosudne saradnje sa zemljama regiona, a putem kontakt osobe za EUROJUST i Evropsku pravosudnu mrežu, ostvarena je saradnja sa pravosudnim ogranim i organima za sprovođenje zakona SR Njemačke, Republike Austrije, Švajcarske konfederacije, u konkretnim predmetima međunarodne pravne pomoći. Kada je u pitanju međunarodna pravna pomoć, primljeno je 1187 predmeta međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, od čega je broj udovoljenih 507, neudovoljenih 116, djelimično udovoljenih 42, i riješenih na drugi način 13, dok je u građanskoj materiji broj primljenih predmeta 968, udovoljenih 455, neudovoljenih 159, djelimično udovoljenih 41 i riješenih na drugi način 59. Ukupno je ovjereno 722 dokumenta, od kojih 455 je ovjereno Apostilom, a 267 punom ovjerom.

U izvještaju o realizaciji Akcionog plana za 23. Poglavlje za period januar- jun 2016. godine, za realizaciju je dospjelo ukupno 242 mjere od čega su realizovane 42 mjere (17%), u kontinuitetu se realizuje 155 mjera (64%), djelimično realizovano 28 mjera (12 %) a nerealizovano 17 mjera (7 %). Za period jul-decembar 2016. godine, od dospjelih 257 mjera za realizaciju, realizovano je 35 (14%), u kontinuitetu se realizuje 171 (67%), djelimično je realizovano 27 mjera (11%), dok je nerealizovanih 24 mjera (9%).

Plan javnih nabavki za 2016-tu godinu je iznosio 2.313.820,00€, a ugovorena vrijednost zaključenih ugovora je 1.910.181,47€. Vrijednost nabavke neposrednim sporazumom je činila 4,81% u odnosu na ukupno izvršeni godišnji budžet za javne nabavke sa PDV-om, što je u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama.

Služba za informacione - komunicacione tehnologije Ministarstva pravde je obavljala poslove održavanja postojeće hardverske i mrežne infrastrukture u Ministarstvu, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, te zatvoru u Bijelom Polju.

Tehnički su opremljene prostorije na Starom aerodromu, koje koristi Direkcija za kaznenu i prekršajnu evidenciju, i realizovane su instalacije neophodne IT opreme za sistem za kontrolu pristupa spoljnom ulazu, sistem za kontrolu pristupa server prostoriji i video nadzor. Započeta je migracija aplikativnog servera i baze podataka registra novčanih kazni i prekršajne evidencije koja će se raditi fazno. Uspješno je implementiran EDMS u kordinaciji sa predstavnicima nadležnog Ministarstva.

Sprovedene su aktivnosti na pripremi projekta elektronoskog nadzora osuđenih lica u prostorijama za stanovanje, na način da je realizovana nabavka dijela opreme, a očekuje se donacija ostatka neophodne opreme od ambasade SAD-a.

Kabinet Ministra je realizirao redovne aktivnosti koordinacije i praćenja bilateralnih susreta, radnih sastanaka, konferencija u zemlji i inostranstvu i ostvarivao redovnu komunikaciju sa predstavnicima medija.

Tokom izvještajnog perioda, Ministarstvo pravde je imalo kvalitetnu međuresorsku saradnju.

Organ u sastavu Ministarstva pravde je Zavod za izvršenje krivičnih sankcija. U Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija – organu u sastavu Ministarstva pravde, poslove iz nadležnosti toga Zavoda obavljalo je 489 izvršilaca, dok je sistematizovano 566 izvršilaca. Na dan 31.12.2016.godine ukupan broj zatvorenika je bio 1.123. Od ukupno 1.758 lica koja su bila na izdržavanju kazne, primljeno je 817 povratnika, odnosno 46% od ukupnog broja. Najčešća krivična djela i prekršajna djela su protiv imovine 405, protiv života i tijela 177, protiv zdravlja ljudi 144, protiv javnog reda i mira 137, protiv bezbjednosti javnog saobraćaja 57.

Saglasno Zakonu o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti zatvorenici su dužni da rade. Svakog mjeseca je bilo radno angažovano od 309 – 350 zatvorenika. Naknada za rad je iznosila 30% minimalne neto zarade, tako da je mjesečna isplata iznosila 15.500,00€.

Zavod je u 2016-oj godini značajno unaprijedio zdravstvenu zaštitu zatvorenika ulaganjem u prostor, opremu i kadar. Renovirani su prostori ambulate u KPD, Istražnom zatvoru i Zatvoru u Bijelom Polju, stomatološke ambulate i kabineta za fizikalnu rehabilitaciju. Vrijednost opreme koja je kupljena za potrebe zdravstvene službe je 20.000 €. U zdravstvenoj službi je angažovan adekvantan broj medicinskog osoblja i uspostavljen smjenski rad ljekara i medicinskog osoblja.

U toku 2016 godine pokrenuto je 627 disciplinskih postupaka u odnosu na zatvorenike i izrečene su 582 mjere (najčešća mjera upućivanje u samicu). Sredstva prinude su upotrebljena 24 puta.

Poslovima tretmana i reintegracije zatvorenika se posvećuje velika pažnja. Ovi poslovi podrazumijevaju ispitivanje socijalnog statusa, kriminološka, medicinska, psihološka i druga ispitivanja ličnosti zatvorenika u cilju njihovog optimalnog tretmana. Poslove tretmana obavlja 40 službenika i 19 instruktora za rad.

Zavod je u izvještajnom periodu ostvario kvalitetnu saradnju sa NVO, diplomatskim predstavnicima i kancelarijom zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

I UVOD

Saglasno članu 62 Zakona o državnoj upravi (»Sl. list RCG«, br.38/03 i »Sl. list CG«, br. 22/08 i 42/11) i članu 52a Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (»Sl. list CG«, br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 06/15, 80/15, 36/16, 41/16, 73/16 i 03/17) Ministarstvo pravde je pripremio Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima, u kojem su sadržane aktivnosti sa aspekta politike razvoja, izvršavanja zakona i drugih propisa, aktivnosti u odnosu na vršenje upravnog nadzora, realizacija programa i zaključaka Vlade, međuresorska saradnja, odlučivanje u upravnom postupku o pravima i obavezama subjekata prava i ocjene stanja i predloga mjera za unapređenje stanja u upravnoj oblasti, kao i ostale aktivnosti u okviru djelokruga rada ovog ministarstva.

Izvještaj sadrži i izvještaj o radu za 2016.godinu, organa u sastavu Ministarstva, Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija.

II DJELOKRUG RADA I KADROVSKI KAPACITETI

Djelokrug rada Ministarstva pravde je propisan Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Poslove iz djelokruga rada Ministarstva obavljalo je 58 izvršilaca, dok je prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sistematizovano 96 radnih mjesta.

U izvještajnom periodu u Ministarstvu pravde je prestao radni odnos po sporazumu za 12 službenika što je imalo velikog uticaja na obim posla i njegovu realizaciju.

III REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

TEMATSKI DIO:

U okviru tematskog dijela Programa rada Vlade za 2016. godinu Ministarstvo pravde je planiralo i realizovalo 9 tema i to:

- Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima za 2015. godinu;
- Strategiju upravljanja i razvoja ljudskih resursa u pravosudnim institucijama 2016-2018;
- Analizu rada notara sa posebnim osvrtom na rad u ostavinskim predmetima;
- Srednjoročni plan racionalizacije pravosudne mreže (2017-2019);
- Izvještaj o sprovođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici;
- Analizu parničnog, procesnog i izvršnog zakonodavstva (II dio);
- Izvještaj o sprovođenju Zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu;
- Izvještaj o sprovođenju Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti;
- Strategiju za izvršenje krivičnih sankcija (2017-2021).

Pored materijala koji su bili predviđeni Programom rada Vlade za 2016. godinu, Vlada je razmatrala i sljedeće teme koje su bile u Programu rada Ministarstva pravde:

- Izvještaje o realizaciji mjera iz plana praćenja implementacije Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, za period septembar 2015 – februar 2016, i za period mart – avgust 2016;
- Akcioni plan za implementaciju Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma 2016-2018;
- Izvještaj o primjeni bilateralnih ugovora o pravosudnoj saradnji;

- Informaciju o korišćenju sistema LURIS za elektronsko upravljanje predmetima međunarodne pravne pomoći u 2015. godini;
- Informaciju o potrebi potpisivanja Konvencije o sporazumima o izboru suda;
- Analizu o potrebi pristupanja Crne Gore Dodatnom protokolu uz Konvenciju Savjeta Evrope o prevenciji terorizma;
- Informaciju o potrebi potpisivanja Konvencije o trgovini ljudskim organima;
- Informaciju o realizaciji zaključaka Vlade Crne Gore br.08-238 od 23.12.2015.godine i aktuelnim problemima u radu Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (jun 2016. godine);
- Informaciju o potrebi zaključivanju ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova u Zavodu za izvršavanje krivičnih sankcija (decembar 2016. godine).

NORMATIVNI DIO

U cilju realizacije obaveza propisanih Programom rada Vlade za 2016. godinu, Ministarstvo pravde je izradilo:

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela;
- Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona;
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi;
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima;
- Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o saradnji između Crne Gore i EUROJUST-a;

IV REALIZACIJA NORMATIVNIH I DRUGIH AKTIVNOSTI VAN PROGRAMA RADA VLADE

ZAKONI:

- Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim izvršiteljima;
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju;
- Predlog zakona o potvrđivanju Kampala amandmana na Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda.

PODZAKONSKA AKTA:

Uredba o zvanjima, uslovima za sticanje zvanja i oznakama zvanja službenika obezbjeđenja u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija; Uredba o uniformi, naoružanju, vozilima i posebnoj opremi službenika obezbjeđenja u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija; Pravilnik o kućnom redu u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija; Pravilnik o bližem sadržaju, načinu vođenja i čuvanja matične knjige i ličnog dosijea zatvorenika; Pravilnik o tablicama ishrane zatvorenika; Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o izrečenim disciplinskim mjerama zatvorenika u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija; Sudski poslovnik; Pravilnik o unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva; Pravilnik o sadržaju i obrascu legitimacije sudskih vještaka; Pravilnik o sadržaju i obrascu registra sudskih vještaka i registra pravnih lica za vršenje vještačenja; Pravilnik o načinu i programu provjere stručnog i praktičnog iskustva za određenu oblast vještačenja; Pravilnik o načinu i programu polaganja ispita za tumača i obrascima štambila i evidencije izvršenih prevoda i ovjera prevoda tumača; Pravilnik o načinu vođenja disciplinskog postupka i utvrđivanja disciplinske odgovornosti notara; Pravilnik o stručnom ispitu za stečajnog upravnika.

DRUGA DOKUMENTA:

- Predlog Strategije informaciono komunikacionih tehnologija pravosudja i Akcioni plan za

- sprovođenje Strategije (2016-2020).
- Predlog operativnog dokumenta za borbu protiv korupcije za oblasti od posebnog rizika, Aneks Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i ljudska prava, koje je finalno kandidovalo Ministarstvo vanjskih poslova Vlade Crne Gore na usvajanje.
- Informacija o realizaciji ključnih aktivnosti u skladu s Akcionim planom za Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava,
- Predlozi za davanje saglasnosti Vlade za zaključenje sudskog poravnania pred Evropskim sudom za ljudska prava: u predmetu Krstić i 11 drugih protiv Crne Gore, u predmetu "Centroprom Holding" a. d. Beograd i 18 drugih protiv države Crne Gore, poravnania u predmetu Šćepović i troje drugih protiv države Crne Gore, u predmetu Glavatović i dvoje drugih protiv države Crne Gore, u predmetu Šćepanović i 22 druga lica protiv Crne Gore,
- Predlozi mišljenja na Inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti:
 - člana 56 stav 1 Zakona o upravnom sporu,
 - Zakona o tumačima,
 - člana 52 Zakona o pripravnici u sudovima i Državnom tužilaštvu i pravosudnom ispitu,
 - člana 98a Zakona o parničnom postupku,
 - člana 397a st. 2, 3 i 4 Zakona o parničnom postupku,
 - Zakona o ličnom stečaju potrošača,
 - čl.147-157 Zakona o vanparničnom postupku, i
 - čl.17-43 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku.
- Treći polugodišnji izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2014–2016. godine,
- Predlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
 - Suda za prekršaje u Podgorici;
 - Višeg suda za prekršaje Crne Gore;
 - Specijalnog državnog tužilaštva;
 - Suda za prekršaje u Bijelom Polju;
 - Višeg suda u Bijelom Polju;
 - Višeg suda u Podgorici;
- Četvrti polugodišnji izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2014–2016, za period 1. februar – 31. jul 2016. godine.

V MIŠLJENJA NA PROPISE I NADZOR NAD PRAVOSUDNOM UPRAVOM

Ministarstvo pravde je u izvještajnom periodu, saglasno Poslovniku Vlade, pripremilo mišljenja na odredbe 79 propisa kojima se uređuje postupak pred sudovima, sankcije i prekršajni postupak, od čega: 52 Predloga zakona, tri Nacrta zakona, 23 Predloga uredbi i jedan Predlog odluke. Takođe, pripremljena su mišljenja u odnosu na sljedeće predloge zakona, čiji su predlagači bili poslanici: Predlog zakona o izmjeni Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu, Predlog zakona o sudskim vještacima i Predlog zakona o pripravnici u sudovima i Državnom tužilaštvu i pravosudnom ispitu, mišljenje na amandmane na Predlog zakona o tumačima, mišljenje na amandmane na Predlog zakona o pripravnici u sudovima i Državnom tužilaštvu i pravosudnom ispitu, mišljenje na amandmane na Predlog zakona o sudskim vještacima, mišljenje na amandmane Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore na Predlog zakona o tumačima.

U 2016. godini pravosudni inspektori Ministarstva pravde, izvršili su **ukupno 122 nadzora kod 118 subjekata** i to u:

- Tri suda za prekršaje i 14 odjeljenja za prekršaje;

- Višem sudu za prekršaje;
- 15 osnovnih sudova, dva viša suda, Privrednom sudu, Upravnom sudu, Apelacionom sudu i Vrhovnom sudu Crne Gore;
- 13 osnovnih tužilaštava, dva viša državna tužilaštva, Specijalnom državnim tužilaštvu i Vrhovnom državnim tužilaštvu;
- Centru za posredovanje;
- 35 notarskih kancelarija;
- Notarskoj komori;
- 28 kancelarija javnih izvršitelja;
- Podnijeto je 4 predloga za pokretanje disciplinskog postupka protiv javnih izvršitelja;

Postupljeno je po **184 predstavke**; na rad sudova 142, na rad notara 4 i na rad javnih izvršitelja 38. Izvršen je prijem četiri nove notarske kancelarije (dva u Pogorici, jedne u Tivtu i jedne u Herceg Novom).

VI OBLAST IZVRŠENJA KRIMČNIH SANKCIJA

UPRAVNO POSTUPANJE

Saglasno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti (čl.102-120) propisano je vođenje disciplinskog postupka protiv zatvorenika. Prvostepeni postupak vodi Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, a povodom žalbi zatvorenika u drugostepenom postupku odlučuje Ministarstvo pravde. Ministarstvo pravde kao drugostepeni organ donijelo je 77 drugostepenih rješenja na osnovu izjavljenih žalbi zatvorenika. Takođe, donijeto je pet zaključaka o odbacivanju žalbe zatvorenika zbog neblagovremenosti.

U skladu sa Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti propisano je da kontrolu izvršenja kazne zatvora, kazne zatvora od četrdeset godina i mjera bezbjednosti koji se izvršavaju u Zavodu vrši Ministarstvo, preko ovlašćenog službenog lica. Tokom 2016. godine sporadično je obavljana kontrola izvršenja od strane direktora Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija jer je u toku 2016. godine prestao radni odnos dvojici službenika koji su obavljali poslove ovlašćenih službenih lica.

U skladu sa Zakonom o pomilovanju Ministarstvu pravde je podnijeto 253 molbe za pomilovanje. Nakon obrade, upućeno je 213 predloga za pomilovanje Predsjedniku Crne Gore, dok je 40 molbi odbačeno, odnosno obustavljen je postupak, saglasno Zakonu o pomilovanju.

U skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku obrađeno je 124 predmeta po zahtjevima za naknadu štete zbog neosnovanog lišenja slobode. Zaključeno je 12 potpunih sporazuma o postojanju štete, vrsti i visini naknade zbog neosnovanog lišenja slobode u vrijednosti od 55.885,00 €.

U skladu sa Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti doneseno je 26 rješenja po zahtjevima za prekid izvršenja kazne zatvora.

Nadalje, postupano je u 21 predmetu po pritužbama zatvorenika na tretman tokom izdržavanja kazne zatvora.

IZVRŠENJE KAZNE RADA U JAVNOM INTERESU

Članom 41 Krivičnog zakonika Crne Gore propisani su uslovi za izricanje kazne rada u javnom interesu, a Zakonom o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu propisan je način izvršenja ove

kazne. Poslove kontrole izvršenja uslovne osude i kazne rada u javnom interesu obavlja Direkcija za uslovnu slobodu.

- Direkcija za uslovnu slobodu u izvještajnom periodu je postupala u 214 predmeta. Zaključeno je 214 ugovora o realizaciji kazne rada u javnom interesu i izrađeni individualni programi radnih aktivnosti za osuđena lica, a izvršeno je 140 kontrola po ovom osnovu.
- Potpisani su sporazumi o poslovnoj saradnji sa 14 Opština, 106 pravnih lica i uspostavljena saradnja sa Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom prosvjete, za realizaciji kazne rada u javnom interesu u vaspitno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama.
- Postupano je u 135 predmeta uslovne osude, 12 predmeta uslovnog otpusta o čemu je dostavljeno 127 izvještaja nadležnim sudovima a u 54 predmeta koja se odnose na izvršenje kazne zatvora u prostorijama za stanovanje, obavljani su razgovori sa osuđenim licima dok će se izvršenje kazne sprovesti nakon realizacije donacije neophodnog dijela opreme od strane Ambasad SAD-a.
- Direkcija za uslovnu slobodu ostvaruje kontinuiranu saradnju sa nadležnim sudovima. Tako na primjer:
 - Nadležni sudovi su obaviješteni (u devet predmeta) da kazna rada u javnom interesu, ne može da se izvrši zbog toga što osuđena lica nijesu dostupna službenicima Direkcije. Takođe, nadležnim sudovima je dostavljeno 26 predmeta, radi zamjene kazne rada u javnom interesu u kaznu zatvora. Ovo iz razloga što su osuđena lica odbila potpisivanje ugovora ili nijesu izvršavala obaveze u skladu sa zakonom, odnosno neopravdano su odsustvovala sa rada.

U Direkciji za uslovnu slobodu, uspostavljena je elektronska baza podataka, u kojoj je evidentirana 1631 uslovna osuda, 244 uslovna otpusta, 214 kazni rada u javnom interesu, 94 predmeta iste kazne iz 2015. godine i 54 kazne zatvora u prostorijama za stanovanje, sa svim izmjenama.

KAZNENA I PREKRŠAJNA EVIDENCIJA

Ministarstvo pravde je preuzelo Registar kaznene evidencije od Ministarstva unutrašnjih poslove 31.03.2014. godine.

Polovinom 2016. godine obezbijeden je adekvatan poslovni prostor za ovu namjenu na Starom aerodromu, a službenici posjeduju kvalitetnu opremu za rad.

Iz Registra kaznene evidencije izdato je 17.269 uvjerenja, a iz Registra prekršajne evidencije 3.389 uvjerenja. U Registar kaznene evidencije je unijeto 3.000 podataka iz pravosnažnih presuda, 1.960 otpusnih listova i 2.500 podataka iz pravosnažnih rješenja o rehabilitaciji. U izvještajnom periodu utvrđena je primjena zakonske rehabilitacije za 8 osuđenih lica, za 11 osuđenih lica utvrđeno je da nijesu ispunjeni uslovi za zakonsku rehabilitaciju, a u 13 predmeta proslijeđeni su ovi zahtjevi na nadležnost sudu.

VII MEĐUNARODNA PRAVNA SARADNJA

Značajne aktivnosti realizovane su na planu bilateralne pravosudne saradnje, a posebno održavanje Regionalnog sastanka „Primjena bilateralnih ugovora o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima: neposredna saradnja sudova“ (Budva, 9. maj) i u njegovom nastavku - završetak pregovora o zaključenju ugovora o pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima sa Republikom Kosovo (Budva, 10. maj), kojom prilikom su (re)parafirana tri ugovora o pravosudnoj saradnji: o izručenju, o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima i o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u krivičnim stvarima.

Izveštaj sa Regionalnog sastanka bio je osnova za izradu Izveštaja o sprovođenju bilateralnih ugovora, koji sadrži niz zaključaka, od kojih se najvažniji odnose na eventualne izmjene i dopune bilateralnih ugovora, imajući u vidu da su ovi ugovori u dijelu kojim je regulisana neposredna saradnja nedorečeni ili tu saradnju ograničavaju samo na tzv. opštu pravnu pomoć, zatim na unaprijeđenje edukacije u pravosuđu o međunarodnoj pravnoj pomoći organizovanjem posebnih seminara u saradnji Ministarstva pravde i Centra za obuku u sudstvu i tužilaštvu o primjeni bilateralnih ugovora, kao i na inicijativu za formiranje regionalne mreže kontakt osoba za pružanje međunarodne pravne pomoći. Izveštaj je dostavljen svim pravosudnim institucijama u Crnoj Gori.

Ministarstvo pravde učestvovalo je i u pripremi i ažuriranju podsjetnika za MPPI o bilateralnoj saradnji sa sljedećim zemljama: Albanija, Argentina, BiH, Brazil, Češka, Koreja, Francuska, Irska, Island, Italija, Kanada, Kolumbija, Kuba, Mađarska, Malta, Norveška, Njemačka, Portugal, Rumunija, SAD, San Marino, Slovenija, Srbija, Španija, Švajcarska, UAE, Urugvaj, Ujedinjeno Kraljevstvo i Sjeverna Irska, Venecuela, Vijetnam, Holandija, Belgija, Luksemburg, Sveta Stolica... a postupalo je i po notama ambasada: Srbije, Hrvatske, Bugarske, Slovačke, Dominikanske Republike, Filipina, Kazahstana, Austrije, Kosova, Turske, Francuske.

Takođe, u izvještajnom periodu, u Direktoratu za međunarodnu pravnu saradnju i evropske integracije održani su sastanci sa ambasadorom Republike Italije i delegacijom Ministarstva pravde i unutrašnjih poslova Republike Francuske, koji su rezultirali pozivima u bilateralne i studijske posjete ovim državama.

Putem kontakt osobe za EUROJUST i Evropsku pravosudnu mrežu (EJN), ostvarena je saradnja sa pomenutim tijelima, zatim pravosudnim organima i organima za sprovođenje zakona SR Njemačke, Republike Austrije, Švajcarske Konfederacije itd, u konkretnim predmetima međunarodne pravne pomoći.

U izvještajnom period, Crna Gora je dobila poziv u status posmatrača u Evropskoj pravosudnoj mreži u građanskim i privrednim stvarima.

U Direktoratu za međunarodnu pravnu saradnju i evropske integracije je zapažen nedostatak kadrova za obavljanje poslove međunarodne pravne pomoći, te u narednom periodu ovo treba prevazići popunjavanjem upražnjenih radnih mjesta u skladu sa Kadrovskim planom.

SARADNJA SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Težište saradnje sa međunarodnim organizacijama bilo je na pripremi odgovora na upitnike, kao što su: Upitnik OECD-a/ACN-a o međunarodnoj saradnji u predmetima korupcije, Upitnik Međunarodnog krivičnog suda, Upitnik Haške konferencije za privatno pravo u vezi sa Haškom konvencijom od 6. aprila 1961. godine o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava (Apostilska konvencija), dva upitnika u oblasti računarskog kriminala (T-CY) Komitet Savjeta Evrope za praćenje primjene Konvencije o računarskom kriminalu), kao i priprema odgovora na preporuke Komiteta za prava čovjeka iz zaključnih ocjena o predstavljanju Inicijalnog izvještaja o primjeni međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (ICCPR).

Neposredni kontakti ostvareni su sa Međunarodnom organizacijom za vladavinu prava IDLO, čiji predstavnici su u dva navrata posjetili Direktorat za međunarodnu pravnu saradnju i evropske integracije, kojom prilikom je inicirana saradnja u organizovanju sljedeće konferencije na temu regionalne pravosudne saradnje. Takođe, organizovana je posjeta **predstavnik ODIHR-a i Regionalne antikorupcijske inicijative – RIA**.

MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ

Kada je u pitanju međunarodna pravna pomoć u krivičnoj materiji, primljeno je 1187 predmeta, od čega je broj udovoljenih 507, neudovoljenih 116, djelimično udovoljenih 42, a riješenih na drugi način 13, dok je u građanskoj materiji broj primljenih predmeta 968, udovoljenih 455, neudovoljenih 159, djelimično udovoljenih 41, a riješenih na drugi način 59.

Ukupno su ovjerena 722 dokumenta, od čega 455 dokumenta je ovjereno APOSTILL-om, a 267 dokumenta punom ovjerom.

VIII EU INTEGRACIJE

U izvještaju o realizaciji Akcionog plana za 23. Poglavlje za period januar-jun 2016. godine, za realizaciju je dospjelo ukupno 242 mjere od čega su realizovane 42 mjere (17%), u kontinuitetu se realizuje 155 mjera (64%), djelimično realizovano 28 mjera (12 %) a nerealizovano 17 mjera (7 %).

Za period jul-decembar 2016. godine, od dospjelih 257 mjera za realizaciju, realizovano je 35 (14%), u kontinuitetu se realizuje 171 (67%), djelimično je realizovano 27 mjera (11%), dok je nerealizovanih 24 mjera (9%).

IX IPA Projekti u 2016. godini

1. IPA 2012 PROJEKAT "PODRŠKA EVROPSKE UNIJE VLADAVINI PRAVA" (EU ROL)

Opšti cilj: pružanje podrške reformi vladavine prava u skladu sa EU standardima i najboljom praksom.

Korisnici: *Komponenta I (Pravosuđe)* – Ministarstvo pravde, Državno tužilaštvo, Sudstvo, Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije; *Komponenta II (Sprovođenje zakona)* – Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Ministarstvo finansija, Uprava za sprječavanja pranja novca, Uprava za imovinu.

Partneri u realizaciji: Konzorcijum NI-CO - Agencije Velike Britanije i Sjeverne Irske i TMC Asser Instituta iz Haga.

Vrijednost projekta: Podrška Evropske Unije: grant u vrijednosti 3.000.000 €. Nacionalno ko-finansiranje 635.000 €.

Izvor finansiranja: EU, IPA 2012

Trajanje projekta: 36 mjeseci. Projekat je zvanično otpočeo sa realizacijom 12. januara 2014. godine. Projekat je zvanično zatvoren 30. novembra 2016. godine.

2. IPA 2014 PROJEKAT „PODRŠKA NACIONALNIM INSTITUCIJAMA U SPREČAVANJU DISKRIMINACIJE U CRNOJ GORI“ (PREDIM) (DIO PROJEKTA „PODRŠKA SPRJEČAVANJU DISKRIMINACIJE I POLITIKAMA RODNE RAVNOPRAVNOSTI“)

Opšti cilj: Zaštita ljudskih prava u skladu sa međunarodnim standardima.

Korisnici: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ombudsman, Ministarstvo pravde, Zavod za izvršenje krivičnih sankcija.

Ukupna vrijednost projekta „Podrška nacionalnim institucijama u sprečavanju diskriminacije u Crnoj Gori“ (PREDIM): 870.000 € (Evropska Komisija 700.000 €, Savjet Evrope 70.000 €).

Izvor finansiranja: EU, IPA 2014.

Trajanje projekta: 24 mjeseca. Projekat „Podrška nacionalnim institucijama u sprečavanju diskriminacije u Crnoj Gori“ (PREDIM) zvanično je počeo 1. januara 2016. godine.

3. PROGRAM EVROPSKE UNIJE/SAVJETA EVROPE „HORIZONTALNA PODRŠKA EVROPSKE UNIJE/SAVJETA EVROPE ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA I TURSKOJ“

Ministarstvo pravde jedna je od institucija korisnica više projektnih aktivnosti u okviru Programa horizontalne podrške:

- a) pojedinačna projektna aktivnost **“Unaprijeđenje zaštite ljudskih prava pritvorenih i zatvorenih lica u Crnoj Gori”** ima za cilj jačanje zaštite ljudskih prava pritvorenika i zatvorenika u Crnoj Gori u skladu sa standardima Savjeta Evrope, posebno Evropskog komiteta za zaštitu od torture i nehumanog ili ponižavajućeg tretmana ili kažnjavanja (CPT). **Trajanje projekta:** 12 mjeseci (do 30. septembra 2017. godine). **Vrijednost projekta:** 300.000 EUR.
- b) pojedinačna projektna aktivnost **“Odgovornost u pravosuđu”** ima za cilj jačanje kapaciteta Sudskog savjeta, Tužilačkog savjeta i Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, kao i odgovornosti čitavog pravosudnog sistema u Crnoj Gori. **Trajanje projekta:** 24 mjeseca. Realizacija projekta je otpočela 1. novembra 2016. godine i trajaće do 31. oktobra 2018. godine. **Vrijednost projekta:** 750.000 EUR.
- c) pojedinačna projektna aktivnost **„Borba protiv neadekvatnog postupanja i nekažnjivosti i unapređenje primjene odluka Evropskog suda za ljudska prava na državnom nivou“** ima za cilj jačanje kapaciteta pravosuđa za primjenu prakse Evropskog suda za ljudska prava na nacionalnom nivou i omogućavanje pravnim profesionalcima u efikasnijoj borbi protiv neadekvatnog postupanja i nekažnjivosti. **Trajanje projekta:** 18 mjeseci. Realizacija projekta je otpočela 1. septembra 2016. godine. **Vrijednost projekta:** 700.000 EUR.

JEDINSTVENA LISTA INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA

Tokom 2016. godine nastavljena je saradnja sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope (CEB) u cilju stvaranja preduslova za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za realizaciju kapitalne investicije - izgradnje Zatvora Bijelo Polje. Ovaj projekat se nalazi na Jedinstvenoj listi prioritetnih infrastrukturnih projekata Crne Gore (na 3. mjestu na listi Sektora „Društvene djelatnosti“).

KOORDINACIJA DONACIJA

Ministarstvo pravde je i tokom 2016. godine nastavilo praksu održavanja periodičnih donatorskih sastanaka uz učešće relevantnih međunarodnih organizacija, ambasada i civilnog sektora. Četnaesti donatorski koordinacioni sastanak za sektor pravosuđa u organizaciji Ministarstva pravde i UNDP-a, održan je 23. februara 2016. godine, a Petnaesti sastanak, 28. oktobra 2016. godine.

X KADROVSKI, FINANSIJSKI, IKT I POSLOVI JAVNIH NABAVKI

KADROVSKI POSLOVI

U Ministarstvu pravde u 2016. godini, Služba za pravne, kadrovske i kancelarijske poslove objavila je ukupno 17 oglasa i konkursa i to:

1. Sedam (7) internih oglasa unutar državnog organa od čega je pet (5) realizovano a dva (2) nijesu realizovana, jer nije bilo prijavljenih kandidata.
2. Dva (2) interna oglasa između državnih organa koji nijesu realizovani jer nije bilo prijavljenih kandidata.
3. Sedam (7) javnih oglasa po osnovu kojih je osam (8) službenika zasnovalo radni odnos u Ministarstvu na neodređeno vrijeme.
4. Jedan javni konkurs za visoki rukovodni kadar – sekretara ministarstva (realizovan).

SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

U toku 2016. godine, Ministarstvu pravde podnijet je 321 zahtjev za slobodan pristup informacijama, od kojih je riješeno 321 predmeta i to:

- usvojeno je 218 zahtjeva;
- odbijeno je 80 zahtjeva;
- 22 predmeta su dostavljena na nadležnost drugom organu;
- jedan zahtjev je odbačen;
- u 277 predmeta postupljeno je u zakonskom roku, dok u 42 nije, obzirom da su podnijeti krajem decembra 2016. godine.

Podnijete su 34 žalbe, od kojih su:

- Tri žalbe odbijene od strane drugostepenog organa;
- 17 žalbi je izjavljeno zbog povrede pravila postupka (ćutanja administracije), ali je Ministarstvo pravde u međuvremenu iste riješilo o čemu je pismeno obaviješten drugostepeni organ koji je donio zaključke o obustavi postupka;
- U 14 predmeta Ministarstvo pravde je sačinilo odgovor na žalbu i spise predmeta dostavilo drugostepenom organu na odlučivanje (do dana sačinjavanja ovog izvještaja povodom istih nijesu dostavljene odluke drugostepenog organa)

FINANSIJSKI POSLOVI

U okviru potrošačke jedinice Ministarstvo pravde (40201) u 2016.godini funkcionisali su programi: Zavod za izvršenje krivičnih sankcija (1051), Pravosuđe i izvršenje krivičnih sankcija (2841) i Administracija (2851). Računovodstvo Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija je fizički smješteno u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija koji se nalazi u Spužu, u Opštini Danilovgrad. Direktor ZIKS-a, rješenjem ministra, izvršen je privremeni prenos ovlaštenja za obavljanje svih poslova koji se odnose na raspolaganje i korišćenje sredstava ZIKS-a.

Ministarstvu pravde kao potrošačkoj jedinici koja objedinjuje navedene programe Zakonom o Budžetu CG za 2016.godinu bilo je opredijeljeno ukupno 9.920.441,91 €. Zakonom o izmjenama Zakona o Budžetu CG za 2016.godinu ukupno je opredijeljeno 10.446.787,92 € (povećanje je iznosilo 256.346,01 €). Od tekućeg Budžeta, otpušteno je 10.339.616,49 €, a preostalo je 107.171,43 € neutrošenih sredstava.

JAVNE NABAVKE

Ministarstvo pravde pripremio je i blagovremeno objavilo na Portalu Uprave za javne nabavke Plan javnih nabavki za 2016.godinu na iznos od 2.313.820,00€. U toku godine izvršene su četiri Izmjene i dopune Plana javnih nabavki u skladu sa iskazanim potrebama, koje se nijesu mogle isplanirati početkom godine. Od prvobitno planiranih 85, broj postupaka javnih nabavki je smanjen na 79. Poslove javnih nabavki obavljala su dva službenika.

U toku 2016.godine podnijete su 4 žalbe Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki, od čega je Ministarstvo pravde 2 žalbe usvojilo, dok su 2 žalbe usvojene od strane Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki i postupak vraćen na ponovno odlučivanje.

Upoređivanjem procijenjene vrijednosti (2.125.252,60 €) i ugovorene vrijednosti (1.910.181,47 €) za završene postupke u 2016.godini ostvarena je ušteda u iznosu od 230.122,13 €.

Obzirom da se predmet javnih nabavke odnosi prevashodno na ZIKS a da isti provodi Ministarstvo pravde, zapažena je potreba za kadrovskim jačanjem u ovoj Službi kako bi se postupci proveli i realizovali na optimalan način.

IKT- INFORMACIONO KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

U 2016.godini poslove u Službi za IKT obavljala su svega dva službenika od održavanja postojeće hardverske i mrežne infrastrukture u ministarstvu, kao i Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu, te Zatvoru u Bijelom Polju do aktivnosti na uspostavljanju tehničke standardizacije i adekvatnog opremanja tri server prostorije, koje predstavljaju jezgra informatičke infrastrukture čitavog sistema. Posebna pažnja je posvećena važnim bazama podataka čija ukupna vrijednost iznosi 320.000,00 € i to: Registru novčanih kazni i prekršajne evidencije, Registru kaznene evidencije, Registru za evidenciju predmeta iz međunarodne pravne pomoći, kao i aplikaciji koju koristi Direkcija za uslovni otpust. Bezbjednost baza podataka je unaprijeđena, te je podignuta zaštitna EPO konzola, sa mogućnošću nadgledanja i obezbjeđivanja podataka preko *in-memory agenta*, koji radi sa procesom instance baze na samom serveru, kako bi mogao da detektuje i mrežne i lokalne napade. Jedan dio navedene imovine (softveri) doniran je od strane međunarodnih organizacija, dok je ostali dio pribavljen putem sopstvenih sredstava.

Tehnički su opremljene prostorije na Starom aerodromu koje koristi Direkcija za kaznenu i prekršajnu evidenciju, te su realizacijom dijela javnih nabavki planiranih za ovu lokaciju obavljene instalacije neophodne IT opreme za :

- Sistem za kontrolu pristupa spoljnom ulazu;
- Sistem za kontrolu pristupa server prostoriji;
- Video nadzor.

U IV kvartalu 2016.godine je započeta migracija aplikativnog servera i baze podataka Registra novčanih kazni i prekršajne evidencije, koja će se raditi fazno. Instaliran je aplikativni i bazni server, te urađena neophodna virtualizacija za ovu namjenu. Služba za IKT je u komunikaciji sa Direkcijom za kaznenu i prekršajnu evidenciju donijela plan ažuriranja podataka u bazi kaznene evidencije, kako bi se struktura podataka unificirala u smislu JMB kao referentnog upita prilikom razmjene podataka putem web servisa, koji je dodatno modifikovan. Ovim je pojednostavljena pretraga podataka u bazi kaznene evidencije i omogućeno državnim institucijama da jednim pozivom web servisa dobiju tražene informacije.

Implementacija eDMS (electronic document management system) je uspješno sprovedena u koordinaciji sa predstavnicima tadašnjeg Ministarstva za informaciono društvo odnosno Ministarstva za javnu upravu.

Sprovedene su aktivnosti na pripremi projekta elektronskog nadzora osuđenih lica u prostorijama za stanovanje, na način da je realizovana nabavka dijela opreme. Očekuje se donacija ostatka neophodne opreme od Ambasade SAD-a, kako bi ova vrsta nadzora mogla da se sprovede.

Zavod za izvršenje krivičnih sankcija je dolaznim optičkim linkom povezan sa Ministarstvom za javnu upravu, te je preko medija konvertora priključen na aktivnu mrežnu opremu i aktiviran.

Sve ustanove u krugu ZIKS-a su povezane u optički prsten, te je obavljena zamjena strukturno kablovskog sistema u upravnoj zgradi KP doma. Renovirana je server prostorija u upravnoj zgradi KP doma, namjenski kao čvorište mrežne infrastrukture i IT resursa ZIKS-a.

U 2017. godini je planiran nastavak ulaganja u:

- Migraciju Registra novčanih kazni na IT platformu Ministarstva pravde;
- Implementaciju sistema elektronskog nadzora osuđenih lica u prostorijama u kojima osuđeni stanuje;
- Standardizaciju svih server prostorija Ministarstva pravde, uključujući i organ u sastavu (izdignuti antistatic pod, kontrola pristupa, video nadzor, protivpožarni alarm, alarm za detekciju vode, monitoring svih servisa u server prostoriji);
- Rekonfiguraciju mreže u ZIKS-u, kao i konfiguraciju i instalaciju storage-a, servera i serverske opreme, računara i računarske opreme;
- Izradu softverskih rješenja za Registar krivičnih sankcija maloljetnih lica, kao i Registra krivičnih sankcija pravnih lica i njihova implementacija;
- Podizanje bezbjednosti na mrežnom i aplikativnom nivou (Database activity monitoring, PKI infrastruktura, ESB platforma).

Pored evidentnog kadrovskog problema (mali broj izvršilaca) zapažen je i problem neadekvatnog prostora u kojem je smještena server sala za mrežnu infrastrukturu (suteran Ministarstva). Ovo iz razloga što se više puta dešavalo da se u vrijeme većih atmosferskih padavina izliju otpadne vode u suterenski prostor, zbog neadekvatnog tehničkog rješenja fekalne i atmosferske kanalizacije u bloku u kome se nalazi zgrada Ministarstva. Ovo može prouzrokovati nesagledive posljedice za ukupan

informatičko tehnički sistem Ministarstva pravde, te je neophodno sagledati najekonomičnije rješenje za ovaj problem prilikom rekonstrukcije zgrade Ministarstva.

Plan integriteta

Zakonom o sprječavanju korupcije („Službeni list CG“, broj 53/14) propisana je obaveza donošenja planova integriteta za sve organe vlasti, u skladu sa Pravilima za izradu i sprovođenje plana integriteta („Službeni list CG“, broj 78/15).

Plan integriteta Ministarstva pravde donijet je 28.marta 2016.godine i objavljen je na internet stranici Ministarstva pravde, te dostavljen nadležnom organu u skladu sa zakonom.

Takođe, u skladu sa obavezom koja proizilazi iz člana 49 Zakona o sprječavanju korupcije, a u okviru aktivnosti čiji je cilj sprječavanje korupcije, u Ministarstvu pravde određeno je i lice za prijem i postupanje po prijavi zviždača.

XI KABINET MINISTRA

Tokom 2016.godine u Kabinetu ministra realizovane su redovne aktivnosti koordinacije i praćenja bilateralnih susreta, radnih sastanaka, konferencija i javnih obraćanja u Omoj Gori i inostranstvu, za potrebe ostvarivanja funkcije ministra pravde. Takođe, u saradnji sa drugim državnim organima, pripremani su izvještaji i informacije za potrebe sprovođenja aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva pravde. Aktivnosti Kabineta ministra, obuhvatale su i redovne poslove odnosa s javnošću: ostvarena je svakodnevna komunikacija sa medijima, koji su dobijali sve potrebne informacije i odgovore. Objavljeno je 50 saopštenja, najava i reagovanja, dok je pismeno odgovoreno na više od 100 dopisa novinara/ki. Takođe, u Kabinetu je obrađeno 90 predstavi fizičkih i pravnih lica.

Kabinet ministra aktivno je učestvovao u kreiranju predloga aktivnosti za Akcioni plan za 2016.godinu za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Ome Gore Evropskoj uniji 2014-2018.

MEMORANDUMI:

- **Potpisan Sporazum između Ome Gore i Evropske jedinice za pravosudnu saradnju EUROJUST, 3. maja 2016. godine u Briselu.** Sporazum podrazumijeva efikasnu pravosudnu saradnju u krivičnim stvarima i precizira nadležna tijela za njegovo sprovođenje, mehanizme i institute za međusobnu saradnju kao što su postavljanje državnog tužioca, odnosno magistrata za vezu sa EUROJUST;
- **Potpisan Aneks Memoranduma o saradnji na projektu „Monitoring reforme pravosuđa“ između Ministarstva pravde, NVO „Akcije za ljudska prava“ i NVO „Centar za monitoring i istraživanje CeMI“, u septembru 2016. godine, radi završavanja projektnih aktivnosti u datoj godini.**

Ministar pravde je u izvještajnom periodu imao susrete sa ambasadorima: Sjedinjenih Američkih Država, Republike Slovenije, Republike Turske, Savezne Republike Njemačke, Republike Francuske, Republike Italije, Palestine, Velike Britanije, Evropske unije, šeficom kancelarije OEBS-a, šefom predstavništva UNICEF-a za Omu Goru, stalnom koordinatorkom Ujedinjenih Nacija i stalnom predstavnicom UNDP u Omoj Gori.

Takođe je učestvovao na neformalnom sastanku ministara pravde i unutrašnjih poslove Evropske unije, i na regionalnim konferencijama posvećenim vladavini prava, ljudskim pravima, prevenciji torture, migracijama.

XII MEĐURESORSKA SARADNJA

Ministarstvo pravde je imalo kvalitetnu međuresorsku saradnju uopšte, a naročito sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, u aktivnostima realizacije Akcionog plana za Poglavlje 23 i 24, u pripremi i ažuriranju podsjetnika o bilateralnoj saradnji; sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava u segmentu unapređivanja ljudskih i manjinskih prava kroz zajednički rad na kreiranju zakonskog okvira koji tretira ovu oblast; sa Ministarstvom zdravlja u izradi nacrta Strategije za mentalno zdravlje, nacrta Akcionog plana za droge za 2017.godinu (dio zatvorski sistem), predlog aktivnosti za Akcioni plan za 2017.godinu za sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniju 2014-2018 (dio koji se odnosi na izvršenje krivičnih sankcija).

Takođe, predstavnici Ministarstva pravde su učestvovali komisijama i radnim grupama drugih ministarstava, za različite oblasti u cilju realizacije javnih politika i programa rada Vlade.

XIII MEĐUNARODNA SARADNJA

Ministarstvo pravde je saglasno aktivnostima iz djelokruga rada ostvarivalo aktivnu međunarodnu saradnju, kako kroz članstvo u međunarodnim tijelima Ujedinjenih nacija, Savjeta Evrope, OEBS-a i Evropske unije, tako i kroz realizaciju različitih projekata. Predstavnici Ministarstva pravde su učestvovali na sastancima i zasjedanjima sljedećih komitetima: Međunarodni krivični sud (ICC), Komitet eksperata Savjeta Evrope za evaluaciju mjera za suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL), Grupa država Savjeta Evrope protiv korupcije (GRECO), Integracijska mreža za povratak sredstava (CARIN), Globalni savez za borbu protiv seksualne zloupotrebe djece putem interneta (GLOBAL ALIANCE), Komitet Savjeta Evrope za krivično pravo (CDPC), Evropska komisija za efikasnost pravosuđa (CEPEJ) i Evropski komitet za pravnu saradnju (CDCJ).

U okviru projekata: "Podrška radu Direkcije za uslovnu slobodu i sistemu alternativnih sankcija u Crnoj Gori" sa Centrom za međunarodnu saradnju Holandije i holandskim helsinškim komitetom; projekta Savjeta Evrope "Podrška nacionalnim institucijama u borbi protiv diskriminacije"; Savjeta Evrope "Horizontalna podrška zemljama Zapadnog Balkana i Turske" (zatvorski sistem); sprovedena procedura ućlanjenja u Konfederaciju Evropskih probacionih službi (CEP); kontinuirano dostavljanje izvještaja Komitetu Savjeta Evrope za sprječavanja mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i Komitetu Ujedinjenih nacija (CAT); kontinuirano izvještavanje Komiteta za droge Savjeta Evrope (POMPIDOU grupa) i Komiteta za droge Ujedinjenih nacija (UNDOC).

XIV IZVJEŠTAJ ZAVODA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA – ORGANA U SASTAVU MINISTARSTVA PRAVDE

Zavod za izvršenje krivičnih sankcija je od 2012-te godine, organ u sastavu Ministarstva pravde.

Poslove iz nadležnosti toga Zavoda obavljalo je 489 izvršilaca, dok je sistematizovano 566 radnih mjesta.

PROSTORNI KAPACITETI I ORGANIZACIONA STRUKTURA

Kompleks Zavoda čine Kazneno popravni dom, Istražni zatvor i Zatvor za kratke kazne sa objektom Upravne zgrade i objektom Centra za obuku.

Uz samu ogradu ZIKS-a nalazi se zemljište koje je u privatnom vlasništvu, što predstavlja poseban problem sa aspekta bezbjednosti. Bilo bi poželjno da se u bućem periodu sačini dinamički plan za otkup okolnog zemljišta, kako bi se formirali bezbjednosni prstenovi oko zatvora, koji egzistiraju u zemljama Evropske Unije.

Tokom 2015.godine izvršena je adaptacija objekata u većem obimu u "A" paviljonu, u Kazneno popravnom domu, adaptacija sanitarnih prostorija u "B" paviljonu i poluotvorenom odjeljenju, i istražnom zatvoru u Bijelom Polju. Zbog navedenog u 2016.godini je izvršena adaptacija samo osmatračkih mjesta (karaula) i izgradnja bedema u okviru Istražnog zatvora.

Građevinska operativa je tokom čitave godine bila veoma angažovana na unaprijeđenju: uslova boravka zatvorenika, uslova za rad zaposlenih lica kao i unaprijeđenju stanja bezbjednosti.

Objekat prijavnice ne odgovara standardima u ovoj oblasti, te je pripremljena projektna dokumentacija za njegovu izgradnju koja podrazumijeva pored ostalog obezbjeđenje kvalitetnog video nadzora. Navedeni projekat je kandidovan za Kapitalni budžet za 2018. godinu.

ORGANIZACIONA STRUKTURA

Pravilnikom unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva pravde sa organom u sastavu u Zavodu su predviđene sljedeće jedinice: Kazneno popravni dom, Istražni zatvor, Zatvor za kratke kazne, Zatvor Bijelo Polje, Sektor obezbjeđenja, Sektor za tretman, Zdravstvena služba i Centar za obrazovanje kadrova.

STATISTIČKI PODACI

Na dan 31.12.2016. godine ukupan broj zatvorenika u Zavodu je bio 1123.

Stanje na dan 01.01.2016.godine		Stanje na dan 31.12.2016.godine	
Istražni zatvor Podgorica	270		283
Zatvor za kratke kazne	101		106
Zatvor Bijelo Polje	97		101
Kazneno popravni dom	659		633
Ukupno	1.127		1.123

Prema podacima koje vodi ZIKS, od ukupno 1758 lica koja su bila na izdržavanju kazne, primljeno je 817 povratnika odnosno 46%.

Ovom pitanju u budućem periodu treba posebno posvetiti pažnju, kako bi se broj povratnika smanjio.

Najčešća krivična djela i prekršajna djela osuđenih lica su: protiv imovine 405 (29%) protiv života i tijela 177 (11%), protiv zdravlja ljudi 144 (9%), protiv javnog reda i mira 137 (9%), protiv bezbjednosti javnog saobraćaja 57 (3,68%).

Tokom 2016-te godine kaznu zatvoru zbog najtežih krivičnih djela izdržavalo je 157 lica (teško ubistvo 57, ubistvo 52, ubistvo u pokušaju 48) a mjere bezbjednosti koje su izvršene u ZIKS-u su obavezno liječenje narkomana 38, i obavezno liječenje alkoholičara 7. Na obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje upućeno je 30 narkomana i 5 alkoholičara.

RADNO ANGAŽOVANJE ZATVORENIKA

Saglasno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, zatvorenici su dužni da rade. Zatvorenici su radili u stolarskoj, bravarskoj, električarskoj, automehaničarskoj, frizerskoj i u elektro radionici, na farmama, na spoljnjem i unutrašnjem održavanju objekata, u kotlarnici, kuhinji, magacinu, kantini, a obavljali su i poslove redara.

Svakog mjeseca je bilo radno angažovano od 309 do 350 zatvorenika. Zatvorenici su imali pravo na naknadu u iznosu od najmanje 30% minimalne neto zarade, tako da je tokom godine isplata nadoknade iznosila od 14,500 € do 15,500 € mjesečno.

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ZATVORENIKA

Zatvorenici imaju pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa zakonom.

Zavod je u 2016-oj godini značajno unaprijedio zdravstvenu zaštitu zatvorenika ulaganjem u prostor, opremu i kadar. Renovirani su prostori: ambulate ljekara opće prakse u Istražnom zatvoru, Kazeno popravnom domu, Zatvoru Bijelo Polje; stacionaru za njegu starih i bolesnih; stomatološke ambulate i Kabineta za fizikalnu terapiju. U zdravstvenoj službi su angažovana 4 ljekara, 12 medicinskih tehničara, glavna medicinska sestra, 2 farmaceutska tehničara, laborant, fizioterapeut, stomatolog i stomatološka sestra. Od februara 2016-te godine, ljekari rade u dvije smjene i subotom.

Vrijednost opreme koja je kupljena u izvještajnom periodu za potrebe zdravstvene službe je 20.000,00€.

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST ZATVORENIKA

U toku 2016-te godine pokrenuto je 627 disciplinskih postupaka i izrečene 582 disciplinske mjere od kojih je najčešća upućivanje u samicu – 409 puta. Ostale mjere su se odnosile na uskraćivanje pogodnosti 105 puta, dok je 64 zatvorenika oslobođeno disciplinske odgovornosti. Najčešći disciplinski prekršaj je posjedovanje nedozvoljenih stvari i predmeta, narušavanje reda i mira u zatvoru, odbijanje naređenja pretpostavljenom, tuče, odbijanje testiranja na psihoaktivne supstance, uništavanje tuđe imovine, samopovređivanje, vrijeđanje i nepristojno ponašanje prema službenicima.

PRIMJENA SREDSTAVA PRINUDE

Sredstva prinude upotrijebljena su 24 puta (vezivanje, primjena fizičke snage, upotreba službene palice, upotreba ručnog spreja sa nadražujućim dejstvom).

TRETMAN I REINTEGRACIJA ZATVORENIKA

Po prijemu na izvršenje kazne zatvora, vrši se ispitivanje socijalnog statusa, kriminološka, medicinska, psihološka i druga ispitivanja ličnosti zatvorenika, a zatim se razvrstavaju u klasifikacione grupe, na osnovu vrste krivičnog djela, dužine izrečene kazne, ranije osuđivanosti i drugih kriterijuma u skladu sa Pravilnikom o kućnom redu u Zavodu.

Poslove tretmana obavlja 40 službenika i 19 instruktora za rad.

SARADNJA ZAVODA SA NVO, DIPLOMATSKIM PREDSTAVNIŠTVIMA I KANCELARIJOM ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

Zavod je u toku 2016-te godine nastavio kvalitetnu saradnju sa NVO: „Juventas“, „Akcija za ljudska prava“, „Inicijativa mladih za ljudska prava“, „4 life“, „Građanska alijansa“. Realizovano je više projekata, od kojih je projekat „Reforma sistema izvršenja krivičnih sankcija“, podržan od Kraljevine Holandije. Takođe, tokom 2016-te godine predstavnici 19 diplomatsko-konzularnih predstavništava su posjetili Zavod 67 puta (predstavnici Njemačke, Turske, Češke, Srbije, Kanade, SAD, Rusije, Grčke, Kosova, Bosne i Hercegovine, Italije, Švajcarske, Švedske, Albanije, Južnoafričke Republike, Velike Britanije, Hrvatske, Mađarske i Makedonije).

Zavod ostvaruje uspješnu saradnju sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda. Sva lica lišena slobode, koja smatraju da im je na bilo koji način uskraćeno neko od osnovnih ljudskih prava, imaju pravo podnošenja pritužbi Zaštitniku koji je u dosadašnjim aktivnostima preduzimao neophodne mjere sa ciljem jačanja i poštovanja ljudskih prava zatvorenika.

OSTALE POSJETE ZIKS-U

Veoma važan segment aktivnosti menadžmenta Zavoda, predstavljale su aktivnosti u vezi sa izradom Strategije izvršenja krivičnih sankcija 2017 – 2021, čiji su nosioci bili eksperti Evropske Unije, aktivnosti na izradi studije izvodljivosti zatvora u Bijelom Polju, čiji su nosioci predstavnici španske firme „IDOM“. Izgradnjom zatvora u Bijelom Polju, povećaće se kapaciteti za izvršenje krivičnih sankcija za sjeverni region, ali i znatno poboljšati uslovi boravka zatvorenika.

KADROVSKI POSLOVI

Kadrovski poslovi u Zavodu se ostvaruju kroz praćenje i primjenu propisa iz oblasti radnih odnosa i vođenja kadrovske evidencije zaposlenih.

U toku 2016. godine raspisan je i realizovan oglas za 34 službenika, dok su zbog žalbenih postupaka po oglasu od jula 2014. godine i oglasu od 2015.godine radni odnos zasnovala 24 službenika u 2016. godini.

Sektor obezbjeđenja je ostvarivao funkciju sa 372 zaposlena od ukupno 424 izvršioca što čini 88% procenata broja izvršilaca od ukupnog broja zaposlenih u Zavodu.

Od 489 zaposlenih, 51 izvršilac je sa visokom stručnom spremom, 43 sa višom stručnom spremom, a 395 službenika je srednje stručne spreme.

U više informativnih materijala koje je razmatrala Vlada, ukazivano je da nije dovoljan broj izvršilaca službenika obezbjeđenja, te da je neophodno da se u narednom periodu godišnje obezbjeđuje zapošljavanje određenog broja izvršilaca, kako bi se u narednih 5 godina ostvario minimum broja izvršilaca po Evropskim standardima.

OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA

Ministarstvo pravde je u dijelu ispunjavanja obaveza utvrđenih Programom rada Vlade obezbijedilo visok stepen realizacije.

Razlog neispunjenja Programa rada Vlade u cjelosti, u normativnom dijelu, uslovljen je neblagovremenim dostavljanjem mišljenja eksperata Evropske unije, koji je uslov za dostavljanje zakona Vladi.

U procesu evropskih integracija može se zaključiti da je postignut visok stepen realizacije obaveza u Poglavlju 23 koje se odnose na oblast pravosuđa i ljudskih prava, i to: period januar-jun 2016. godine, za realizaciju je dospjelo ukupno 242 mjere od čega su realizovane 42 mjere (17%), u kontinuitetu se realizuje 155 mjera (64%), djelimično realizovano 28 mjera (12 %), a nerealizovano 17 mjera (7 %); period jul-decembar 2016. godine, od dospjelih 257 mjera za realizaciju, realizovano je 35 (14%), u kontinuitetu se realizuje 171 (67%), djelimično je realizovano 27 mjera (11%), dok je nerealizovanih 24 mjera (9%).

Program rada Ministarstva pravde takođe je realizovan u visokom stepenu.

Jedan od segmenata koji izaziva zabrinutost je kontinuirani odliv kadrova. Pored navedenog, evidentan je i nedovoljan broj službenika u svim organizacionim jedinicama Ministarstva.

U narednom periodu treba sagledati sve mogućnosti za prevazilaženje ovog pitanja.

U Direktoratu za izvršenje krivičnih sankcija kontrolu izvršenja, kao važan segment nadzora u ZIKS-u, obavljao je Direktor direktorata, zbog upražnjenih radnih mjesta ovlašćenih službenika.

Osim navedenog, konstatuje se da je relativno mali broj službenika u Direkciji za uslovnu slobodu (3). Ovi službenici su postigli odlične rezultate u radu, ali imajući u vidu činjenicu da ovaj broj službenika vrši kontrolu na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore broj izvršilaca treba povećati, kako zbog afirmisanja alternativnih sankcija, shodno Strategiji izvršenja krivičnih sankcija 2016-2021, tako i zbog činjenice da je primjenom kazne rada u javnom interesu od stupanja na snagu Zakona o izvršenju uslovne osude kazne rada u javnom interesu, ušteda za Budžet Crne Gore iznosila oko 600.000,00 €.

Veoma važan segment u radu Ministarstva pravde predstavljao je rad službe za informacione tehnologije sa malim brojem izvršilaca (2). Ova služba je postigla izuzetne rezultate kako u dijelu održavanja hardverske i mrežne infrastrukture u Ministarstvu pravde i ZIKS-u, te zatvoru u Bijelom Polju, tako u dijelu na uspostavljanju tehničke standardizacije. Ministarstvo pravde je planiralo da u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji ove poslove grupiše u Direktorat u skladu sa Strategijom informaciono komunikacionih tehnologija pravosuđa.

Pitanje prostornih kapaciteta Ministarstva pravde nije zavidno. Ukoliko se u dogledno vrijeme ne planira obezbjeđenje adekvatnog prostora za potrebe Ministarstva pravde, neophodno je pristupiti adaptaciji prostora (zanatskih radovi, elektroinstalacije i hidrotehnička mreža).

Kada je u pitanju organ u sastavu – ZIKS, može se konstatovati da je u 2016-oj godini bilo više problema, koji su uz dodatne napore sanirani.

Naime, polovinom 2016-te godine sindikat ZIKS-a je inicirao i organizovao višednevna protesna okupljanja koja su prijetila da prerastu u štrajk, zbog neadekvatno riješenih prava iz radnog odnosa i uslova rada.

Avgusta 2016-te godine Arbitražno vijeće je donijelo akt o minimumu procesa rada, a zatim je zaključen Sporazum o mirnom rješavanju kolektivnog radnog spora, čiji su potpisnici bili predstavnici Ministarstva pravde i ZIKS-a sa jedne strane, a sa druge predstavnici sindikata.

Bitno je ukazati da je sindikat takođe inicirao više sudskih postupaka u odnosu na poštovanje prava iz radnog odnosa, zbog čega u budućem periodu treba sagledati uzroke, a ne posljedice ovih sporova.

U Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija su uložena određena sredstva u cilju poštovanja standarda za smještaj zatvorenika kao i za poboljšanje uslova rada zaposlenih službenika.

Ministarstvo pravde će nastaviti rad na unapređenju normativnog okvira u izradi i implementaciji zakona u oblasti pravosuđa, sa ciljem usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije.

U narednom periodu intenzivirati aktivnosti na jačanju ljudskih resursa u Ministarstvu pravde i organu u sastavu, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.

Adekvatno riješiti prostorne kapacitete Ministarstva pravde.

Kada je u pitanju segment izvršenja krivičnih sankcija, neophodno je sagledati primjenu zakonskih rješenja i pripremiti eventualnu izmjenu zakona u onim djelovima gdje je zapažen problem u primjeni. Nastaviti sa kontinuiranom edukacijom službenika Ministarstva pravde i ZIKS-a u oblasti primjene standarda na zaštiti prava i sloboda zatvorenika.

Preduzeti intenzivne mjere na podizanju nivoa bezbjednosti u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.